

Ion Vinea

Versuri alese

Ediție îngrijită de Livia IACOB

Prefață de Emanuela ILIE

Cuprins

PREFAȚĂ	5
----------------------	----------

ORA FÂNTÂNILOR

Destin	15
Ora fântânilor	16
Mare	17
Din urmă	18
Velut somnia	19
Declin	20
Vigie	21
Rătăcire	22
Ivoriu	23
Ivire	24
Solitudo	25
Suspîn	26
Final	27
Prag	28
Unul	29
Sfânt	30
Scripturi	31
Schivnic	32
Culmi	33
La stea	34
Incantație	35
Una	36
Ovid	37
Tomis	38
Nox	40
Tristia	41
Chemare	42
Dor de mare (Imitație)	43
Casa din Mangalia	44
Popas	46

Chei	47
Nauta	48
Tuzla	49
Koh-i-noor	50
Doleanțe	51
Remember	52
Adagio	53
Gina (I)	54
Gina (II)	55
De profundis	56
Celei adormite	57
Sfintei de azi	58
Ieri	59
In memoriam	60
Adaos	61
Paragină	62
Rug	64
Mărturii	66
Recessus	68
Chip	70
Nike	72
Victorie	73
Obsesie	74
Ioana	75
Fira	76
Celei venite	77
Drum	78
Noi	79
Sunet	80
Ceas rău	81
Ecou	82
Încheieri	83
Dor vechi	84
Moment	85
Răsunet	86
Hotare	87
Alții	88
La ora când cafenelele se închid	89
Mort-sezon	90
Dintr-o vară	92
Septembrie (ciornă)	93

Respect	Septembrie (variantă).....	95
077	Vilegiatură	97
103	Tălmăcire.....	98
121	Pantelimon	99
141	Priveștiște	100
161	Rit	101
181	Astral	102
201	Orizonturi	103
221	Lanțuri	104
241	Mustrări.....	105
261	Vaier	106
281	El.....	107
301	Preludiu.....	108
321	Închinare	109
341	Comemorare.....	110

STEAUA SOMNULUI

361	Steaua somnului	115
381	Geneză	116
401	Glasuri	117
421	Prohod	118
441	Ascultări	119
461	Madrigal	120
481	Erinnerung	121
501	Insomnii.....	122
521	Șoaptă	123
541	Ezități	124
561	Manent veteris	125
581	Amintiri false	126
601	Frühlingsnacht	127
621	Pași prin foi	128
641	Nocturna	129
661	Medalion	130
681	Dor	131
701	Romanță	132
721	Vals vechi	133
741	Regret.....	134
761	Melopee.....	135
781	Din toamnă	136
801	Pro domo	137

Respect pe	Dedicație	138
TV	Voluptas	139
89	Eternitate	140
48	Lowness	141
107	Roaba	142
101	Hram	143
109	Servituți	144
201	Litanii	145
141	„L'indifférent”	146
110	Invocație	147
211	Paradis destrămat	148
107	Bemol	149
201	Finis	150
201	Vecie	151
111	Priveghi	152
	Șuvoaie	153
	Pelerinaj	154
	Disonanțe	155
	VARIANTĂ	156
	De departe	157
	Revedere	158
	Pe urma pașilor	159
	Cuib	160
	Petrecheri, vara	161
	Plâns	162
	Ceremonii	163
	Veste	164
	Ton	165
	Amurg	166
	Insania	167
	Impas	168
	Întâlnire	169
	Zigzag	170
	Bocet	171
	Crin de iarnă	172
	Locuri	173
	Praf	174
	Glasuri în pădure	176
	Stampa	178
	Rugăciune	180
	Vid	182

Adio	183
Clopote	184
Răspuns	185
Retorsus	186
Opal	187
Cale-ntoarsă	188
Fără tine	189
Sonet	190

EXIL

Epictet	193
Soartă	194
Ion-Vodă cel cumplit	195
Golia	196
Aetius	197
Demostene (Portret antic)	199
Ispita	201
Ruga	202
Clades	203
Proorocul	204
Legendă	205
Usque	206
Sfat	207
Medievală	208
Jetatura	209
Zgură	210
Rechizitor	211
Epavă	212
Îngerul a strigat	214
Parada plecării (1916)	215
Retragere 1917	218
Magie	219
Război	220
Baladă	221
Cumpănă	223
Laus odii	225
Veghea de iarnă	227
Oodium	228
Carmelita	229
Capitol	230
Obses	231

AIEVEA

Aievea	235
Câinele pământului	236
Moara umbrelor	238
Caedes	239
Mistere	240
Necroman	241
Fior	242
Cavalcadă	243
Don Juan (I)	244
Peisaj	245
Iele	246
Clopotul scufundat	247
Poveste	248
Vocula	250
Pasărea de aur (După o baladă rusă)	251
Clipa (reminiscență)	253
Sighișoara	254
Qui iter fecit	255
Rugul nopții veșnice	256
Steaua morților	258
Don Juan (II)	260
Dicteu (Încercare de a ghici un poem)	262
Feerie	263
Singurătăți	264
Gamă	266
Pasărea măiastră	267
Lui Marcel Iancu	268
Pauză	269
Clamor	271
Răzvrătire (soliloc nocturn)	272
St. Martin	274
Secetă	275
Vasul-fantomă	276
Proclamație	278
Visul spânzuratului	280
Acedia	281
Lamento	282
Reper	283

Respectivul si carti	285
Dincolo	286
Total	287
Ev	288
Reclama	289
Memento	290
Schola cantorum	291
Iser	293
Adam	294
Whisky-place	298
Stuprum.....	300
Cântecul ursarului	301
Campanie	304
Tânguirea lui Azor	305
Lui Postumus	306
Ruga robilor	307
Glosar	308

Destin

Nainte dar! sub gura de azur
cuprinsă lacom în sărutul zării
sirenele mă cheamă iar, – vi-o jur.
Nechează iar, spumos și-n clocot,
calul trimis de zei, nuntaș cu coiful sur.
Lăsați-mă! E ora răzbunării.
De n-aș fi brațul ce-i despică valul,
„prin drept de Cânt mă simt stăpânul mării”.

1914

Ora fântânilor

Oră de liniști stelare,
clar semn de lumi fără nume,
largul în ambru și-n jar e,
Thalassa-n ritmuri apune.

Vocile sfânt de curate,
frunțile pure și ochii,
cugetul gol și curat e,
clopote când legănate
trec în nunteștile rochii.

Ora fântânilor lunii,
înger șoptește prin umbre
vorbele rugăciunii
netălmăcite și sumbre.

1930

Mare

Nemărginiri sonore, a fulgerelor pradă,
mi-e sufletul o mare ce clocotă-n apus,
sub zarea de miraje spre care-ncet s-au dus
înaltele catarge cu pânze de zăpadă.

Spre soarele pe moarte fantastici albatrozi
desfac aripi candido și-n zbor plutesc alene
pe-ntinderea ce cheamă cu glasuri de sirene
corabia ispitită cu palizii-i matrozi.

Se-așterne însă noaptea ca pe nisip o undă
și-apasă-n necuprinsuri cu mutul ei blestem.
În larguri pelerinii azurului se tem.
Un bun rămas de aripi ce-n umbre se afundă.

Și-n zori îngenuncheată pe țărnul solitar,
spre noile-aurore stă Inima bolnavă, –
pe mare trupuri albe plutesc, și o epavă, –
dar soarele sarcastic pe cer răsare iar.

1912

1938

Din urmă

Ce s-a ales din ruga sălbatică
a visului, a gândului, a sângelui?...
Unde sunt stelele dalbei nopți
de atunci, – și vinul aprig al aurorelor?

De ce în zadar s-au istovit vegherile,
s-au stins fără urmă fântânile
și jocul lor n-a luminat cu veacul?
pierdut li-e zvonul, peste amintire.

Smulsă de vânt, purtată de întuneric,
flacăra stearpă, care ți-a fost rostul?
Unde-i tăcerea, unde ți-e exilul
când cresc în goluri goarnea străine?

1938

Velut somnia

Ascult pământul, arborii, pietrele,
drumul arcuit în tăcere
printre avântul izvoarelor,
sub țarmii fără pași ai stelelor.

Ascult vântul, greierii, singurătatea
până-n de rouă porțile aurorii,
o umbră noaptea, ziua o fantomă
fără de-nțeles lunecând și de urmă.

De față veșnic între loc și oră,
martor – al cui? între ceilalți și nimeni,
ce nume port eu dincolo de mine,
ce frunte ridic în ochii luminii?

Sunetul, raza, zbuciumul și visul
sporesc vedenia de mine însumi
în privirea de apă a trecutului
cu treptele pe fund ale mormintelor.

Îmi trec pe chip degetele ca pe o mască,
întreb soarta ca orbii vidul,
greu tac pierderile și amintirile, –
la creștetul lor fumează cuvintele.

1938

Declin

O tristeță întârzie în mine
cum zăbovește toamna pe câmp,
nici un sărut nu-mi trece prin suflet,
nici o zăpadă n-a descins pe pământ.

Cântecul trist, cântecul cel mai trist
vine cu clopotul din asfințit,
îl auzi în glasul sterp al vrăbiilor
și răspunde din umiliința tălăngilor.

E toată viața care doare așa,
zi cu zi pe întinderea stepelor
între arborii neajunși la cer,
între apele ce-și urmează albia,
între turmele ce-și pasc soarta pe câmp
și între frunzele care se dau în vânt.

1915

Vigie

Geme sub ziduri duhul adâncului,
prinsul fior tresare-n perdele, –
ce cuvinte mai străbat pustiul
orei de veghe, orei de șoapte?
De un adio gândul se întunecă.

Vreau candelă, lângă tâmple, de liniște,
veste de mult, sau numai o frunză,
o amintire, una singură.

Aud în vaguri povestea vântului,
steaua din fund o văd cum se stinge
și pălind orele în rochii de umbră
mor fără zvon în golul din inimă.

Rătăcire

Mi-am trădat inima, mi-am ucis sufletul,
am mințit cu vorbele iubirii,
dinaintea lacrimilor am surâs.
Ascund azi ursitei priviri de mult veștede.

Dezbinat de mine, niciodată unul,
gândul și cuvântul, ca doi frați dușmani,
se alungă-n noaptea lui Cain și Abel.
Ruga-n van te-ndeamnă, Cerule străin,
în trufia-i oarbă, să-mi sfințești blestemul.

Ivoriu

Într-un sfârșit în marginea orelor moarte
nalt și aspru Turnul a crescut
zi cu zi, noapte cu noapte
întemnițându-mă.
Singur veghez. Nici un zvon. Lumea e de mine
departe.

Glasul strigă-n deșert:
unde sunt visele? unde izvoarele? unde ești, mamă?
Pumnul zadarnic izbește în piatră.
Cine e de vină? cine mă desparte?
Nimeni n-aude. Nimeni nu mă cheamă.
E târziu. Turnul sporește în noapte.

Ivire

Arar îmi răspund cuvintele
mai leneș ca amintirile,
gând să ridice pe sunete,
cu vis vremea să-l înfășure.

De pretutindeni greu mă dezgrop,
din risipire drum de moșie,
leagăn de pași și tălăngi
sub turma veacului, în orbita locului,
răspântie necitită și vie.

Iar din fund de penumbră, din somn,
din cenușă, – măiastră pasăre
cu gheare stelar scrise-n zbor
limpezește cântul în trecere.